

10. JÚN 2023

MENINY MAJÚ GRÉTKY A MARGARÉTKY
POČASIE: 21° / ZAS NA NIČ

PROMINENTNÁ RUSKÁ
SVADBA NA SLOVENSKU

STRANA 7

OTVORENIE NOVÉHO
KÚPALISKA V NÁMESTOVE

STRANA 13



Môžete mi závidieť, ale samozrejme, ani nemusíte. V podstate vôbec nie je čo. Každopádne, narozdiel od šéfredaktorky, ja som svoje daňové vybavil už 31.01.2023 (slovom v januári). Preto môžem pokojne spať. To mi napríklad závidieť môžete.

Mohli by ste mi ešte závidieť mnoho vecí, ale ten, kto potrebuje poukazovať na svoje výhody, s určitou trpí nevýhodami. A verte mi, môj život je výhodný. Výhodný je však aj nákup vo výpredaji či osobná známosť s najvyššou jurisdikciou. Tak teraz neviem...

Belopotockého Mikuláš je taktiež závideniahodné podujatie. Každoročne tu elitáročíte, vy najlepší vo svojom kraji! Každoročne bojujete o zlaté pásmo, vy najlepší vo svojom kraji! Ale je tá výhra pre vás naozaj taká podstatná? Stojí za to, že si každoročne závidíte, vy, najlepší? Viem, viem, je to krásny pocit, sám ho mám zažitý ešte z čias mýtov a legend. Lenže tento pocit šťastia sa veľmi rýchlo vytratí a vy zabudnete. Pretože o rok je tu celý kolotoč súťaží a postupov zas a štartovacia línia je znova pre všetkých rovnaká.

Môžete si závidieť, veď je to prirodzené. Vytesajte si to aj do kameňa, ak chcete. Ale nezabúdajte, že vzájomná interakcia vás, najlepších z celého Slovenska, by mala byť na prvom mieste. Až na druhom záviť a polená pod kolená. Veď súťaživosť je zdravá. Stará mať nevraveli nadarmo: „Nie je dôležité zúčastniť sa, ale vyhrať“.

Vy, najlepší ste vo svojom kroji! Bud'te sami sebou a ak to k tomu patrí, pokojne ohovárajte (drby si však prosíme aj my v redakcii, vopred za všetky ďakujeme). Nevyhýbajte sa vzájomnej konfrontácii,

„NEJDEM“
~~-DIVÁK~~

posúvajte sa spoločne dopredu. Rastte, či rastite? Skrátka, aby ste rástli. Aby ste nezakrpateli a najmä, aby vás to stále bavilo a robilo vám radosť. Pretože

až vtedy to dokáže spraviť radosť nám, divákovi a diváčkam, všedným i odborným.

Radosť z tvorivosti (nemáš začo NOC-ka).

Čo však závidím ja vám, je, že môžete tieto riadky čítať po prvýkrát. Pretože sú bravúrne.

Darmo, to už je ťarcha génia.

- M.F. .



PREDSTAVENIE POROTY

- SÚČASNÉ PRÚDY

Vo včerajšom vydaní sme avizovali, že sa bližšie pozrieme aj do súkromia porotcov súčasného prúdu. Čo je pravdy na tvrdení, že progresívci sú bohatší na škandály? V nasledujúcich riadkoch to spoločne odhalíme. Pretože našej redakcii nezostane zahalené rúskom tajomstva nič!

JANA LINUX MIKITKOVÁ

Progresívna porotkyňa! Linux* okrem Moška na Slovensku nepoužíva nik. A ľaľa, Jana Mikitková tiež! A to práve vďaka Moškovi, ktorý jej ho do počítača ešte za vysokoškolských čias nainštaloval spôsobom nekalým, ale s tým najlepším úmyslom. Pretože Moško veril, že Linux povzdvihne Mikitkovej životnú úroveň. Očakávame teda trampoty a časové sklzy s poslanými recenziami od porotkyne, pretože preformátovať ich bude vedieť iba Moško. Ale pravdepodobne už Linux, ako väčšina ľudí, zahodila do koša, takže sa zbytočne obávame.



**Linux to vám je taká vec, ktorú nikto nevie ovládať a všetci si po skúsenostiach s týmto operačným systémom radšej kúpia jablko. Ideálne zelené, trochu kyslé ako život sám.*



RENATA NEZNADUCH JURČOVÁ

- PREDSEDKYŇA POROTY

Renata, Renata, tá nie je hanbatá! Na drby vraj máme odchytiť jej manžela, ale na odchyt sú tu predsa iné inštitúcie. Renata je vždy na ceste za niečím a to je dobre. Aspoň sa bezcieľne netúla Liptovským Mikulášom. Ten vie byť zradný, no i prekvapiť dokáže. Na otázku, čím ju Liptovský Mikuláš naposledy prekvapil, ktorú sme Renate nepoložili, neodpovedala: „Keď som sa dozvedela, že dnešný mestský úrad je postavený na starom mikulášskom cintoríne“. Cintorín, napriek názvu, to však bol pre ľudí, nielen pre Mikulášov.

MIROSLAV MOLNÁR-LUKAČOVIČ

To, že bol Miroslav na strednej škole metalista, sa podpísalo na jeho gramatike a aj zdravom úsudku. Svedčí o tom fakt, že „futbal“ napísal ako „fotbal“ a že namiesto trávy, ktorá vraj bola hneď vedľa, užívali na zábavu betón. A ten sa mu stal osudným! Počas jednej partičky totiž spadol takým skvelým spôsobom, ktorý radšej našej redakcii ani neopísal. No oškrel si pri tom nos! Odvtedy ho má tak trochu hore.



ŠOKUJÚCE ODHALENIA!

- redakcia



„Dá sa robiť divadlo online?“

V rokoch 2020 a 2021 postihla divadelnú obec, ochotnícku aj profesionálnu, neľahká situácia obmedzení spojených s protipandemickými opatreniami. Aj napriek snahe kultúrnej obce presadiť si možnosť pokračovania umeleckej činnosti „za zavretými dverami“, sme boli nútení buď zastaviť svoju činnosť, alebo sa prispôsobiť nelichotivým kompromisom. Ako napríklad práce cez konferenčné video hovory.

Práve preto ma tešia výsledky práce a pokračovanie činností divadelných zoskupení, ktoré sa nenechali zlomiť touto situáciou. Medzi ne patrí aj inscenácia *Posledná obeť* divadelného súboru Štronzo z obce Belá-Dulice. Ich inscenácia priamo reflektuje trend akceptovania práce na diaľku ako validný prístup k práci divadelných súborov. A znovu otvára otázku, ktorú sme si kládli takmer dva roky: Je tento režim vhodný pre kolektívnu umeleckú tvorbu?

Základným interpretačným rámcom inscenácie je práca komunikácie s režisérom na diaľku a rozvíja problémy s tým súvisiace. Na javisku sa tak odohráva tzv. „divadlo na divadle“, kde všetci zúčastnení, vrátane šepkárky a fyzicky neprítomného režiséra, sú divákovi odhalení. Sledujeme komplikovaný zrod inscenácie a frustráciu hercov z nového, a predovšetkým neefektívneho, prístupu k tvorbe. Ten ústi do rušivých vstupov režiséra, spoliehaniu sa na inšpiáciu a celkovej neorganizovanosti „verejnej skúšky“.

Vzhľadom na odcudzujúci interpretačný kľúč je ťažko určiť, či herecky a/alebo režijne slabšie momenty inscenácie sú umeleckým zámerom, ktorého cieľom je rezignácia na dokončenie inscenácie v nevyhovujúcich podmienkach. Na oboch stranách – tradičnej aj inovatívnej – interpretačnej roviny totiž vznikajú silné situácie, ktoré pútajú pozornosť a sponchýňujú mňa ako diváka v spôsobe, akým čítam zámer inscenácie. Ide o obraz vnútorného boja súboru s neprítomným režisérom a vlastnou umeleckou ambíciou? Alebo skrátka je to pokus o dokončenie remeselne kvalitnej konverzačnej komédie v absurdných podmienkach? V inscenácii sa tak striedajú momenty boja a spolupráce namierenej proti postave režiséra. Kvalitne vybudované samonosné dramatické situácie s výplňou, ktorá nemá jasne zafinované, ku ktorému z týchto protipólov patrí.

– Michal Jasaň, porotca



DRÁMA SUŠÍ

DRBY SPOZA OPONY

Táto obeť nebude posledná

Divadelný súbor Štronzo z Belej-Dulíc nemal cestu na celoštátnu prehliadku ľahkú. Ako režiséra si vybrali vyťaženeho divadelníka Juraja Benčíka, ktorý musel počas skúšobného procesu pracovať aj inde ako v Belej či v Duliciach. O tom, ako vyzeral tento „remote co-work“ nám porozprávala členka súboru Anna Badínová.

Bola to pre vás veľká obeť osloviť ako režiséra Juraja Benčíka?

Nebola to vôbec veľká obeť. Možno je obeťou to, čo z nás vyšlo za celé to obdobie prípravy inscenácie. Takže asi trochu predsa len áno. On sa obetoval.

Komu z vás vlastne napadlo dať na javisko režiséra Juraja Benčíka v televízore?

Bola to z núdze cnosť. Juraj odišiel do zahraničia za prácou, aby sa mohol ďalej realizovať. A my sme chceli hrať na našej okresnej prehliadke. Tým, že on s nami pôvodne hral jednu z postáv, bolo treba urobiť úpravy. No rozmýšľali sme, že by sme ho tam predsa len chceli nejako namontovať. A prišiel taký rýchly nápad, že poďme to skúsiť urobiť ako video konferenciu alebo také niečo. Predtým sme to takto aj nejaký čas skúšali, kým on pracoval v Bratislave. A tak sme ho tam vlastne naozaj namontovali. Predstavenie na tej prehliadke vyšlo zatiaľ najlepšie, pretože sme to vtedy hrali takto prvýkrát a veľmi spontánne.

Keď som to predstavenie videl v Martine na krajskej prehliadke, Juraj sa ale celý čas schovával v zákulisí. Teraz ho tiež niekde skrývate?

Nie, nie. Teraz je v Nemecku.

A predtým bol zasa v Holandsku. Nie je vám ľúto, že vy sa takto po svete nepresúvate s ním?

Tiež by sme sa radi presúvali, ale určite nie až tak často. Vyhovuje nám, že sme doma a jeho sem-tam vidíme, počujeme, povie nám, čo je nové vo svete a my sa takto obohatíme spoločne.

Kam chcete tento princíp ďalej posunúť? Napríklad, že všetci budete sedieť doma a na javisku budú iba televízory?

To by bol tiež zaujímavý projekt. Že by sme to skúsili? Ale asi nie. Myslím si, že o tom je ochotnícke divadlo, keď sa dokážeme stretnúť, pracovať spolu, porozprávať sa, zabávať a možno aj riešiť nejaké problémy.

Na javisku sme videli vlastne priebeh generálnej skúšky, do ktorej vám vstupuje režisér. Stala sa ale počas skúšania aj nejaká pikoška, ktorú nám v predstavení neukazujete?

Juraj je dosť dôsledný, keď nacvičujeme a Marcela, hlavná predstaviteľka, mala rozpor s tým, čo má konať ako postava a s tým, ako ona žije. Juraj ju v jednom takom prípade stále tlačil, že musí a musí a musí zo seba vydať čo najviac. Na jednej skúške to skončilo až tým, že sa Marcela naraz zvrtila, obliekla sa a odišla. A nakoniec? Dozrelo to a ona sa s tou postavou celkom zžila. A teraz je už pokoj.

Čiže plánujete ďalšiu spoluprácu s Jurajom?

Áno, už nám poslal aj nejaký nový nápad. Teraz si to prečítame a potom sa všetci dozvieme, čo to bude. Určite s ním budeme radi spolupracovať.

Ďakujem za rozhovor. A teraz už musím vypnúť nahrávanie, lebo nemôže byť na zázname, že ste sa obetovali a naliali mi.

- M.M.

POČKAJ, AŽ UVIDÍŠ MŇA: AUTOPORTRÉT

FOTO: J. JANČO

PETER STRNAD

AKO UVARIŤ ŽABU

CELKOM MALÉ DIVADLO
RÉZIA: VALENTÍN KOZAŇÁKVIEME
PRVÍ!

S inscenáciou *Ako uvariť žabu* sa nám na prehladke Belopotockého Mikuláš predstavil súbor Celkom malé divadlo zo Starého Tekova. Ich predlohou sa stal rovnomenný text českého scenáristu a režiséra Petra Strnada, ktorý bol autorom vytvorený na mieru pre herečku Vilmu Cibulkovú a herca Miroslava Etzlera. Premiéra tejto inscenácie sa v autorovej réžii odohrala v roku 2010 v Divadelní spoločnosti Ansámbl.

Samotný text zobrazuje nevšedný súdny proces (posledný súd) s Danou – ženou v zrelom veku, ktorá spáchala samovraždu. Postupne sa od nej a od druhého herca, ktorý stvárňuje postavy z jej života, dozvedáme, že k takému zásadnému činu dospela hlavná hrdinka postupnými činmi okolia voči nej a ich pomalým narastaním – „*varením žaby*“. K týmto udalostiam sa dostávame retrospektívne a vraciame sa až do hrdinkinho detstva. Je pre mňa veľmi príjemnou správou, že si súbor Celkom malé divadlo vybral k inscenovaniu takú dôležitú a súčasnú tému. Prítomné a veľmi aktuálne je taktiež duševné zdravie a všetky determinanty, ktoré ho ohrozujú. Ako veľké pozitívum vidím taktiež to, že sa súbor rozhodol čiastočne pracovať s divadelnými znakmi, ktoré postupne počas hry rozvíjal, ako aj s náznakovou scénografiou, tvorenou prevažne z multifunkčnej kocky – väzenia a objektov, ktoré symbolizovali veci a udalosti zo života postavy.

Za najproblematickejšiu vec v tejto inscenácii považujem prácu so spomínanou predlohou. Danino asi prvé vzopretie sa v živote a hneď sudcovi – Bohu(?) so slovami „nič nelutujem“, je zásadným bodom autorovho textu, ku ktorému evidentne celý čas smeruje.

Keďže sa súbor rozhodol zásadne dramaturgicky zasiahnuť a túto časť z inscenácie odstrániť, mnohé situácie hrajú v predstavení proti nim. Hlavná hrdinka ostáva počas celej hry stereotypne vykreslenou ubitou ženou bez výrazného vývoja. Rovnako však pôsobia postavy, ktoré stvárňuje druhý herec. Melancholickosť použitej scénickej hudby a miestami prvoplánové pracovanie so znakom len dotvárajú istú naivnosť, ktorá inscenáciu *Ako uvariť žabu* z istej časti, bohužiaľ, definuje.

Súbor Celkom malé divadlo je na dobrej ceste k osobitým divadelným tvarom, ktoré môžu svojou estetickou a umeleckou či spoločenskou hodnotou zaujať aj kritickejšieho diváka. Dôležité pre nich však bude vyvarovať sa do budúcnosti neodôvodneným zásahom do textu a scénickému klišé.

– Miroslav Lukačovič, porotca



FOTO: M. VAŠICOVÁ

S KÝM SI TY ŽABU MIEŠAŠ...

MILOSTNÉ KRRRKANIE

Ponorme sa spoločne do tajov sveta lásky a randenia. Vieme aké je v dnešnom svete ťažké nájsť si tú pravú/lavú polovičku. Ako nájsť v priehrstí mužov toho pravého, aby rande nebolo len ďalším sklamaním v rade? Nechcete, aby si vás na prvom rande niekto uvaril ako žabu? Podme si ľahko, jasne a stručne pomenovať čo robí postava Daniely Dobrej zle?

1. Kladte dôraz na to, aby vám váš potenciálny partner už na prvom rande vyložil všetky karty na stôl. Overte si, či nemá dlhy. Na matrike zistíte, či uvádza pravé meno, vyžiadajte si výpis z registra trestov. Už len močenie na verejnosti môže byť tzv. „red flag“. Overte si, či budúci „drahý“, nespôsobí, že drahý bude maximálne váš účet u terapeuta, potom čo vás odkopne ako handru kvôli blondávej prsatici a vyhodí vás z vlastného bytu.

2. Ak sa stretnete na pohrebe, môžete šipiť zradu. Nie že by sme automaticky odsudzovali tento typ akcie. Rozumieme, že pre niekoho môže mať priam oslavný charakter. No zamyslite sa! Ak trúchlite a on zrazu príde ako

princ na bielom koni, môžete len prechádzať tzv. štvrtým štádiom smútku. Vtedy by vašou oporou mala byť maximálne vanilková zmrzlina a cesnaková pomazánka s rožkom. Rozhodne nie chlap, ktorého ste zbalili na pohrebe!



3. Radšej byť sama ako sa s niekým cítiť sama! Pamätajte drahé dámy magazin.sk síce v 20 spôsoboch ako randiť hovoriť: „19. Vášnivý muž je v očiach ženy neskutočne sexi. Majte však vášeň pre nejaký koníček, akciu. Ženy rajcuje, ak muž robí niečo so zaniatením.“ Áno, treba uznať, že koničky sú skvelým nástrojom na budovanie charakteru. No ak je jeho koníčkom trávenie neskorých večerov so svojou sekretárkou v reštaurácii, či u nej v byte, niečo nie je v poriadku.

Lebo ak so zaniatením práši svoju sekretárku, zatiaľ čo vy prášite doma koberce, nejde o vyvážený vzťah.

Vieme, uvarená žaba je lákavá. Najmä, ak ju dobre posolíte a vychutnáte si jej šťavnaté mäsko pod Eiffelovkou. No z tej zo Starého Tekova si vezmite ponaučenie a nenechajte sa uvariť!

- S.M.

KOMIKS



POKRAČOVANIE STR. 8

VOLÁKA JE NARUČANÁ...

FOTO: J. JANČO

NIKOLAJ VASILIEVIČ GOGOL

ŽENBA

DIVADLO „A“ A DIVADLO SHANTI
RÉZIA: PETER PALIKVIEME
PRVÍ!

„Celkom nezaručená udalosť“.

Tak znie preklad podnadpisu Gogolovej pjesy Ženba od Márie Rázusovej Martákovej. Režisér Palik sa však rozhodol pre podstatne mladší, modernejší a zrejme svojím štýlom jeho konceptu vyhovujúcejší preklad Jána Štrassera. Pri dramaturgickej úprave (okrem škrto) bol text hry doplnený funkčne o súčasný expresívnejší verbálny slovník, ale i o rôznorodé vtipné vsuvky a intertextové narážky. Tieto textové doplnky nie sú však nadužívané. Ich zakomponovanie vyplynulo prirodzene z režisérovho rozhodnutia ponechať síce dej v Rusku, ale časovo ho prepojiť so súčasnosťou. Do obchodovania s nevestami preto prenikajú aj nové technologické nástroje (napokon spojenie archaickej tradície dohadzovania a modernej techniky prinieslo tiež do inscenácie osobité komické efekty). Sám Gogol poskytol samozrejme dostatok situácií a hojnosť osobitných postáv, ako zdroj komiky a humoru rôzneho druhu. Palik z nich prirodzene ťaží, ale prináša ich vlastnú režijnú interpretáciu. Jeho ozvláštnenia mizanscén a konania postáv tak prinášajú so sebou neraz aj nové tóny irónie, sarkazmu či cynizmu. Typologická danosť každej z postáv je definovaná verbálne i vizuálne (fyzickým konaním i kostýmom), a dôsledne herecky interpretovaná s určenou mierou štylizáčnej linky. Tá je charakteristická pre celú inscenáciu (výtvorná i hudobná zložka).

Predstavenie s plnokrvnými výkonomi herecky vyspelého súboru prinieslo na javisko gogolovskú esenciu v sarkasticky dravom i hravom móde súčasnosti – tohto celkom nezaručeného sveta.

– Alžbeta Verešpejová, porotkyňa



POL RYŽA, POL HRANOLKY



FOTO: J. JANČO

A KTO S KÝM V SHANTI ŠANTÍ?

Inscenovať text, v ktorom ak neplanie zrovna láska, tak minimálne bujnú túžbu útočiace na prvú signálnu sústavu, býva zradné. Ak ste v súbore zástancami Stanislavského metódy, zahrávate sa s ohňom. Nikdy totiž nemôžete vedieť, kedy sa umenie prežívania zmení na zbraň, ktorá vystrelí proti vám. Herecké vzplanutia vedia veľmi výrazne narušiť vnútrošuborovú dynamiku.

Ako sa teda vyhnúť potenciálnej afére napríklad počas skúšania Gogolovej Ženby, hoci súbor prievádzského divadla „A“ a Shanti neuplatňoval práve metódy veľikána ruského divadelného realizmu?

Po javisku pobehoval len v spodnom prádle člen súboru, ktorého lýtka rozhodne stoja za pozornosť. Tento fakt sme identifikovali ako potenciálnu hrozbu pre prvú signálnu sústavu ostatných účastníkov skúšobného procesu. Nižšie uvádzame niekoľko tipov, ktoré pomôžu udržať skúšobný proces výhradne v profesionálnej rovine.

1. Dobrá správa je, že prísľub sobáša či iného záväzku prirodzene znižuje erotické pnutia. Hypotéka, nákupné zoznamy, nedoplatky za teplo a elektrinu či pozvánka na svadbu sesternice z druhého kolena pôsobia ako prirodzené antifrodiziakum.



2. Nastavte si jasné hranice! Schengen neschengen, na javisku veľmi jasne platí heslo známe z klasiky: „*Tohle je můj taneční prostor a toho je tvůj!*“. Obmedzením geografickej blízkosti protagonistov mimo času vyhradeného na javisku, výrazne znížite priestor na akékoľvek techtle či mechtle medzi protagonistami.

3. Požiarny dozor! V prípade „*tlejúcich vášní*“ angažujte dobrovoľného hasiča. Lebo niekedy naozaj pomôže jedine studená sprcha. Zároveň tak mimovoľne urobíte aj revíziu hasiacich zariadení kultúrneho zariadenia, v ktorom máte sídlo.

4. Bezpečný flirt! Pokiaľ sa situácii ľahkého spoločenského iskrenia nedá zabrániť, užívajte si len bezpečné flirtovanie. To je také, ku ktorému sú vypracované požiarno-poplachové smernice a je realizované školenie BOZP. Výstupom zo školenia je rozsiahly test na COVID, venerické choroby a IQ test.

5. Uvádzajte absurdnú drámu! Nič nezhatí dynamiku medzi mužom a ženou viac ako Samuel Beckett. Teda ešte predtým, než zažijú prózu bežného života...

- Z.G.



MÔŽEME MAŤ POTOM
SVADBU NA PLÁŽI?

AKOŽE ÁNO, ALE
AKO SA VOLÁŠ?

POKRAČOVANIE STR. 10



VYLETÍ VYÁČIK - ZATIAČ

MARC COMOLETTI

NA SPRÁVNEJ ADRESE

DIVADLO G
RÉZIA: JÁN VESELÝ

VIEME PRVÍ!

Možno si niekto položí otázku: „Má bulvárna komédia miesto na špičkovej slovenskej divadelnej prehliadke? Ved' tu sa riešia zásadné otázky ľudského bytia a existencie! Ved' tu hľadáme nové cesty, nový jazyk divadelného umenia a niekto si tu ide hrať „sakradôležitú“ dramatickú situáciu o tom, že manžel sa predčasne vrátil zo služobky a milenec je v kúpeľni!!!“.

Nuž, myslím si, že ak v nás zostal čo len kúsok postmodernistického pocitu tolerancie a pluralizmu, tak aj bulvárna komédia tu má svoje miesto. A to hneď z dvoch dôvodov: Hľadať nové cesty a nový jazyk divadelného umenia amatérske divadlo môže, ale aj nemusí. To by malo byť v prvom rade programom profesionálneho divadla, ktoré je na to predpripravené svojim teoretickým zázemím. A ako druhé: Keď sa profesionálni divadelní umelci predbiehajú kto „vymetie“ viacej kulturákov so svojimi bokovkovými bulvárnymi komédiami (medzi ktorými je práve Camoletti jednou z hlavných hviezd) – prečo by sme túto radosť mali odopierať divadlu amatérskeho?

Trebišovské amatérske Divadlo G sa ubralo práve touto cestou. Camolettiho komédia vo všetkom napĺňa poetiku bulvárnej komédie: nedorozumenia a omyly, starú Plautovu komickú techniku quid pro quo, či korenie v podobe erotických narážok. Trebišovskí divadelníci neprekročili nijakú červenú líniu divadla, ani nezatúžili po nijakom zakázanom ovocí. Chceli len to, po čom túži každý divadelník: po pozornom divákovi, ktorého chceli pobaviť a rozosmiať. Keďže ide o herecky veľmi disponovaný súbor, toto predsavzatie nebolo ťažké naplniť. Herci sa dokázali s úspechom pohybovať medzi Skyllou a Charybdou, ktoré číhajú na každého, kto sa rozhodne

inscenovať bulvár – precízne stanovený žáner na jednej strane a nástrahy posilňovania komickosti lacným humorom na strane druhej.

Inscenácii by zrejme pomohlo ešte pár menších dramaturgických škrtov a v niektorých prípadoch precíznejšie režijné vedenie. Niektorým postavám by prospel aj precíznejšie zvolený kostým, ktorý by prekročil hranicu civilného obleku.

Všetko toto ale výraznejšie neuberá na hodnotu trebišovskej inscenácie. Veľký srbský dramatik Dušan Kovačević raz poznamenal: „Na Západe sa na moje texty pozerajú ako na grotesknú karikatúru a pritom je to realistický obraz našej spoločnosti. Aj ja snívam o nejakom budúcom čase, kedy sa aj u nás budú hrať hry o tom, že manžel sa predčasne vrátil zo služobky a milenec je v kúpeľni“.

- Michal Babiak, porotca



ADELA A PYCO Z WISHU

FOTO: J. JANČO

TREBIŠOVSKÍ GALGANI!

Duo šarizma ani len netušilo, ako trafilo klinček po hlavičke svojim výstupom pred predstavením. Ale aj to sú tie nezámerne zhody náhod a nevedomosť predsa patrí k tomu. Na správnej adrese však bola aj mucha, ktorá by si zasľúžila minimálne špeciálne ocenenie za najuletenejší výkon vo vedľajšej úlohe. Tá nás celým dejom neúnavne sprevádzala.

Dostať sa na správnu adresu dnes už nie je žiadna výzva. Veď to tie telefóny nám poradia aj skratku (PPS, však G?), ktorá neexistuje. Alebo naopak, ako sa mi stalo pred pár mesiacmi, autom pošlú do pešej zóny a ja potom musím hrať na akordeón v podchode, aby som dokázal zaplatiť pokutu. Nuž, ale taký je hokej. A žabu, ktorú som si uvaril, si aj zjem.

Trebišovčania (či azda Trebišania?) ukázali stück vskutku zábavný a plný nevšedných situácií. Camoletti si to určite celé zažil a až potom o tom napísal. Pretože takéto príbehy dokáže napísať len sám život. Alebo v tomto prípade spomínaný Camelotti. Všetky postavy na javisko totiž prišli s nejakým cieľom, odišli však s ešte lepším, iným, osudovým. „Ja som vďačná za takéto príjemné zhody náhod, okorenia život,”

tvrdí Lenka Janoková, predstaviteľka slobodomyselnej murárky, pardóóón, maliarky Jacqueline.

A čím nás Divadlo G prekvapí najbližšie? „Momentálne hľadáme termíny, no samozrejme aj titul. Chcem vybrať niečo humorné s presahom do spoločnosti,” odhalila nám svoje plány

herečka. Ako správna učiteľka sa nezaprela a prezradila, že by si radi vychovali svojho diváka, minimálne doma v Trebišove (či azda v Trebischau?), aby boli neskôr ochotní prísť aj na titul s vážnejším podtónom.

Veď sa ten správny azda nájde!

– M.F.



NIE! TEDA ÁNO!
VEZMI SI MŇA!



POVEDALI:
"NEOTVÁRAŤ
DVERE!!!"



„Ak si hore, pozri dole“.

Etablovaný slovenský autor Silvester Lavrík opäť napísal hru priamo na telo súboru Bánovského pokútneho divadla. Text Spovedné tajomstvo ťaží z toho, že Lavrík súbor dôverne pozná a vytvoril s ním rad zaujímavých a inšpiratívnych inscenácií.

Vo svete, kde ženy nosia nohavice a chlapi nosia sukne, sa spovedné tajomstvo stáva verejnou vecou alebo minimálne „šuškandou“. V malej dedinke – svete samom o sebe, v ktorej žijú božské a ľudské bytosti hlboko prepletené, sa stiera rozdiel medzi reálnom a transcendentálnom. Ani tento zvláštny mikrosvet neobchádzajú témy pokrytectva, malicherných sporov, ľudských slabostí, ktoré sú odkazom na dianie v širokom slovenskom (nielen) kresťanskom svete.

Inscenácia oscilujúca medzi vtipnosťou a vážnosťou pracuje s výrazným výtvarným rukopisom, funkčnou scénografiou, ktorej súčasťou je drevený kríž. Niekedy funguje ako kríž, inokedy sa mení na lavičku, poličku, posteľ, horizontálne a vertikálne čiary, či môže pôsobiť aj ako falický symbol alebo

akýsi totem. Samotný príbeh je popretkávaný viachlasným chórovým spevom anjelov a žien, ktorý spôsobuje, že všedné veci sa stávajú sakrálnymi. Pohybové partitúry žien pri modlení zas prinášajú pocit, že cirkevné obrady sa stávajú sparta-kiadnym tancom sliepok. Režisér plne využíva muzikálne a pohybové danosti súboru. Herci sa nesnažia vyniknúť, ale výkony podriaďujú celku. V niektorých scénach však nedochádza k dôslednému vypointovaniu mizanscén. To je spôsobené aj tým, že herci nenechávajú dostatočný priestor pre ich vyznenie.

Inscenácia napriek svojim drobným nedokonalostiam pôsobí kompaktno a hovorí o dôležitých témach, ktoré sú v našej spoločnosti stále aktuálne. Motív Márie Magdalény, ženy hriešnice, ktorá ale v Biblii prvá zvestovala, že Kristus vstal z mŕtvych, pripomína divákovi, že biblické pravdy nie sú len prázdny floskulami. Niekedy poslední budú naozaj prvými a prví poslednými...

– Renata Jurčová, porotkyňa



DRBY SPOZA OPONY

Bánovské pokútne divadlo nechrlí jednu inscenáciu za druhou. Ale keď už s niečím prídu, je sa na čo pozerieť, aj nad čím premýšľať. S režisérom Silvestrom Lavríkom sme sa porozprávali o inscenácii, ľuďoch aj o ich divadle. A áno, dokončil aj ten vtíp, ktorý kňaz(ka) tak bezohľadne voči divákovi nechal(a) nedopovedaný.

Ján Pavol II. príde pred nebeskú bránu. Zaklope prvýkrát. Nikto sa neozýva. Druhýkrát. Zasa nič. Ako to pokračuje?

Na ten tretíkrát, keď sa mu zase nikto neozve, otočí sa na odchod. A v poslednej chvíli vrzne nebeská brána, svätý Peter vystrčí hlavu a pýta sa ho, čo chce. Ja som Ján Pavol II. No ja som svätý Peter. No ale ja som zástupca Ježiša Krista na Zemi. Jaj, počkaj. Ježiš? Svätý Peter odbehne k blahoslaveným, ktorí tam hrajú karty: „Ježiš, máš na bráne návštevu.“ Ježiš Kristus odbehne a o chvíľu sa vráti vysmiaty ako fazuľa: „Ale si predstavte. Ja som pred dvetisíc rokmi založil na Zemi rybársky spolok a ono to stále funguje“.

Koľko divákov sa zatiaľ počas predstavenia pri tej bráne otočilo a odišlo?

Dnes večer som videl asi piatich. Z toho jeden pán bol v takej nápadne oranžovej veste. Tipujem, že on tu len trávil večer. A toto bolo preňho asi príliš náročné. U nás v Bánovciach sme hrali už trikrát, v Prievidzi raz.

Dohromady to videlo možno 1200 ľudí.

A dokonca ani bánovský cirkevný spolok sa neozval proti. Ale rozhodne mám viac tých reakcií, že to hovorilo aj za divákov, než tých, ktoré by ma poslali do pekla s celou mojou koncepciou.

Čiže zatiaľ sa Vám neozvali ani z diecézy, ani z dekanátu.

Nie, zatiaľ nie. Ale možno len preto, že v Bánovciach menili dekana.

Pred touto inscenáciou ste uviedli inscenáciu Mars 2020 a pred ňou v roku 2016 Hráme našim. Nepremiérujete každý rok. Už máte vymyslené, čo bude ďalšie?

Áno, mám. Bánovské pokútne divadlo sa nám za tých vyše tridsať rokov rozvrstilo do troch generácií. A ja by som v najbližšej inscenácii rád postavil tieto generácie proti sebe. Nie proti sebe tak, aby si vyškrabali oči, ale aby sa postavili proti sebe a hovorili o sebe za seba. To, ako oni vidia tie isté témy, tie isté problémy. Keďže tak či tak musia spolu žiť, nielen robiť divadlo.

Ako sa darí privádzať do Bánovského divadla stále nové a nové generácie?

My máme opačný problém. Keď som sa vrátil po rokoch do Bánoviec, tak som, reku, troch štyroch, piatich starých kamarátov oslovil, že pod'. A teraz sa nám hlásia stále noví ľudia. Dokonca aj dnes. Cestou sem sme museli riešiť to, či na jeseň nebudaj neurobíme niečo ako konkurz.

No to už je naozaj vážne! Čo robia zle tie divadlá, ktoré sa sťažujú, že nevedia zohnať mladú generáciu?

Možno slabšiu pálenku nosia na skúšky alebo neviem čo.

- M.M.



TO DONIESLA Z BRATISLAVY!

LUKÁŠ KUBÍK, DANIELA KUBÍKOVÁ, IVANA KURČINOVÁ

NO LAND

DNO
RÉŽIA: LUKÁŠ KUBÍKVIEME
PRVÍ!

„Až na dNO svojich síl?“

Divadelný súbor dNO predstavil dokumentárnu autorskú hru NO LAND na motívy lokálnej traumy násilného vysťahovania obyvateľov oravských dedín a časti Námestova počas výstavby Oravskej priehrady (1941 – 1953).

Text nevšedne kombinuje autentické fakty s poéziou oravského básnika Jána Kovalika-Ústianskeho. Aj režijné spracovanie Lukáša Kubíka nesie znaky divadla poézie.

Ústrednou postavou príbehu je žena – Matka (Daniela Kubíková), ktorej poslaním je zachovať životodárnu pôdu pred jej zapredaním a záplavením. Oproti nej stojí muž – Štát (Roman Večerek). Hrdinovia riešia existenčný konflikt, či opustiť rodnú zem a domov, t.j. nechať sa štátom kúpiť, zmanipulovať vidinou lepšieho života. Oravskí obyvatelia sa napokon stávajú nechcenými novými susedmi bez sľubných peňazí a svetlejších zajtrajškov. Spoluobčania z dolniakov im robia prieky a sú k nim nepríjemní. Vlastní neprijali vlastných. aralela so súčasným neprijatím ukrajinských odíencov časťou nášho obyvateľstva je mrazivá.

Pôsobivú scénografu využívajú interpreti viacúčelovo a funkčne, dopĺňajú ju vhodne zvolené kostýmy aj premyslený svetelný dizajn. Prostredie Mikulášskej synagógy zážitok umocňuje, ale núka sa aj predstava hrať hru vonku na rodnej hrude – v poli. Výraznou devízou súboru je schopnosť štylizovaným pohybom a znakmi tvoriť dramatické situácie a vyjadrovať sa metaforickými obrazmi (napr. pôrod matky, árendovanie svojho kúska zeme vlastným telom, hádka chlapov v krčme). Podmanivú atmosféru dramaticky podporuje živá hudba.

Súbor zrádzajú prechody z pohybových štylizovaných pasáží do naratívnych monológov. Odporúčam koherentnejšie prepojiť tieto dve formy, prípadne zbytočne dej vysvetľujúce pasáže skrátiť. Tvar potrebuje dopracovať gradáciu, udržanie vnútorného napätia postáv aj celku hry. Divák bol miestami atakovaný všetkými inscenačnými zložkami a nápadmi naraz, čo pôsobilo kontraproduktívne, skôr efektne než úderne. Sila inscenácie bola oslabená prílišnou expresivitou, ktorá po čase začala pôsobiť monotónne. Celkovo by spracovanie takto výraznej témy potrebovalo najst' režijno-hereckú mieru a kontrast, napr. v tichších a viac zvnútornených pasážach.

Byť svedkom inscenácie o výstavbe Oravskej priehrady v čase zničenia Kachovskej priehrady a zaplavenia časti Ukrajiny, je rezonujúce až jatrivé. Navyše sa osobne počas hry konfrontovať s núteným „prestávaním“ svojej stoličky na druhú stranu arény, bolo umocnením vydarenej výpovede o veľkej prestavbe našich malých životov.

– Jana Mikitková, porotkyňa



TRIO ŠARIZMA

DRBY SPOZA OPONY

Dovoľte mi najskôr sa podeliť o svoj osobný zážitok z tejto inscenácie: Takto sa to robí do psej matere! Súbor dNO, ktorý razí dramaturgiu tém blízkych obyvateľom regiónu Oravy – prišiel s divadlom, ktoré sa len tak často nevidí. Pôsobivá forma sa snúbi so zásadným obsahom, ktorý vypovedá o krajine v ktorej žijeme nekompromisne a s istou poézou zároveň. O inscenácii som sa rozprávala s Lukášom Kubíkom režisérom a scénografom inscenácie.

Ako sa vám hralo v priestore liptovskej synagógy?

Máme radi výzvy. Priestor je naozaj špecifický, najmä čo sa týka akustiky, ale aj scénografie. Museli sme sa pasovať s technikou, výraznou ozvenou a nočným hracím časom, kvôli absencii tmy. Predstavenia teda mali jedinečnú atmosféru, možno menej dokonalú po technickej stránke, ale užili sme si ich.

Má niekto z hereckého súboru osobnú či prenesenú skúsenosť s témou vysídľovania v Námestove?

Rodina Jožka Miklušičáka, ktorý hrá postavu statkára, pochádza zo zatopenej časti mesta. Týmto príbehmi je nasiaknutá takmer každá rodina v Námestove.

Ako dlho vám trvalo nazbierať dokumentárny materiál pre potreby inscenácie?

Výskumu sme sa venovali viac ako rok. V inscenácii sme z neho použili možno pol percenta. Pátrali sme v archívoch, robili sme terénny prieskum s pamätníkmi. Veľmi nám pomohla spolupráca s docentkou Evou Naništovou, ktorá sa psychologickým aspektom nútenej relokácie venuje vo svojej vedeckej práci. Zhromaždili sme obrovské množstvo materiálu a vyskladať z neho autorský dramatický text bola veľká dramaturgická výzva. S niektorými príbehmi, postavami, či momentami sa nám lúčilo naozaj ťažko, ale bolo to nevyhnutné pre konzistentnosť výsledného tvaru.

S akými pocitmi sa prechádzate po priehrade s poznaním a informáciami, ktoré máte teraz?

Oravská priehrada nezvratne zmenila tvár nášho mesta. Má silnú „pozitívnu propagandu“. My nespochybňujeme jej prínos v rámci turizmu, vodohospodárstva, energetiky, či ochrany pred záplavami. No mňa, ako architektka, dráždi svojimi tienistými stránkami – vplyvom na životné pro-

stredie, urbanizmus atď. Za tým všetkým je navyše silný príbeh presídľovania, ktorý je plný utrpenia a nespravodlivosti. Hoci táto trauma prežíva medzi pamätníkmi, v širšom spoločenskom diskurze je tabuizovaná a zamlčovaná. Pritom som presvedčený, že je veľmi aktuálna aj dnes.

Plánujete sa vo vašej tvorbe aj naďalej venovať témam spätým s vaším regiónom?

Je to niečo, čo nás najviac baví. Máme rozpracovaných viacero projektov. Napríklad inscenáciu ORAVKA, v ktorej prostredníctvom príbehov žien slávnych oravských dejateľov polemizujeme nad postavením ženy v našej spoločnosti. Pripravujeme site specific inscenáciu, v ktorej sa venujeme identite nášho

mesta. Komponujeme ju pre priestory Kostola na Slanickom ostrove, ktorý je jeho dominantou.

V tejto práci nám určite veľmi pomôže aj aktuálny zážitok zo synagógy. Premiéra bude 10. septembra, srdečne pozývame.

– S.M.



FOTO: J. JANČO



NASTRAŽENÉ UŠKÁ

AKO UVARIŤ ŽABU CELKOM MALÉ DIVADLO

ŽENSKÝ ZÁKON

Miroslav Lukačovič: „Tá žena sa ukazuje ako stereotypný model, ktorý neexistuje.“

Vladimír Dubeň (dramaturg): „Ona za to nemôže.“

NÁKUPNÁ MANIAČKA

Renata Jurčová: „Ja tento výklad nevidím na javisku.“

AKO PREVARIŤ ŽABU

Renata: „Tým pádom to nevyvrátim.“

OKTAGON FIGHT NIGHT

Miroslav: „Štruktúra sa začne biť s koncom.“

SKRYTÁ VÁŠEŇ

Miroslav: „Ale áno.“

Jana Mikitková, Valentín Kozanák (režisér) a dramaturg: „Habababa!“ (redakcii uniklo, čo povedali. Rozprávali totiž naraz a cez seba. Toto je voči nám zókerne, pozn. red.)

POVOLANIE DIPLOMAT

Miroslav: „Hej, hej, hm, hm, áno. Prepáčte, už musíme končiť.“

POSLEDNÁ OBEŤ DIVADELNÝ SÚBOR ŠTRONZO

MENO MOJE, MENO MOJE

Alžbeta Verešpejová: „Potom tam tá Pivokurková... Ja si už nepamätám tie mená, neviem aké hovorím.“

Michal Jasaň: „Dobre si povedala, bola to Pivokurková.“

Alžbeta: „Áno? Tak to bola náhoda.“

PETER MARCIN ZA SCENÁROM

Michal Babiak: „Má taký veľký... Majetok. – No kto sa už len na tom zasmieje?“ (na terase mali iný názor, pozn. red.)

SPOVEDNÉ TAJOMSTVO BÁNOVSKÉ POKÚTNE DIVADLO

POVOLANIE ALIBISTA

Renata: „Kolegovia by mohli povedať viac.“

KEBY SME SI NEROZUMELI...

Miroslav: „Všetci sme boli takto.“ (ukázal) „Tak by som rád pozeral Šulíkovu Záhradu.“ (neukázal)

PROTI GUSTU...

Jana: „Tá kritika cirkvi je pôvabná.“

ŠOKUJÚCE ODHALENIA!

Silvester Lavrík: „Toto je najhoršie javisko na Slovensku.“

Pani z NOCKy: „Boli ste v Tisovci?“

ŽENBA DIVADLO „A“ A SHANTI

◇ SILIKÓN JE KAMARÁT, SILIKÓN MÁ KAŽDÝ RÁD! ◇

Alžbeta Verešpejová: „No, do hľadiska ste to hádzať nemuseli.“

Michal Jasaň: „Podľa mňa museli!“

Michal Babiak: „Žiadny strach, aj ja sa k silikónu dostanem, ale až na koniec.“

COLOMBOVA ŽENA

Michal Jasaň: „Aj tá neexistujúca fotka Ľapka Ľapuškina, ja som tomu tak uveril, že som sa aj tam nabok pozeral, že či tam niekde je.“

VŠADE SAMÁ DIERA

Michal Babiak: „Na východe sa posielajú do prednej časti ženského tela a na západe do zadnej časti a láme sa to niekde v Prievidzi.“

NO LAND DNO

VINNÍ V PLNOM ROZSAHU

Jana: „Ja som kvôli vám nešla spať do štvrtej rána.“

S.W.A.T. ANALÝZA

Jana: „Úžasný projekt: zaplaviť dediny a vystať ľudí.“

SKROMNOSŤ POL ŽIVOTA

Miroslav: „Veľká poklona hereckým výkonom. Najmä sem sa pozerám. Prepáčte, ale je to tak.“

Dotyčný sem sa pozerám: „Dobre hovoríš!“

PRIESTOR NEOBMEDZENÝCH MOŽNOSTÍ

Jana: „Skúste to hrať vonku, na poli.“

Silvester: „V decembri.“

- Zapisal M.F.

NA SPRÁVNEJ ADRESE DIVADLO G

REDAKCIA, TRASME SA!

Michal Babiak: „Upozorňujem redakciu, že nie len Aristoteles, ale spomenul som aj Plauta.“

- Zapisala J.O.



FESTIVALOVÝ DENNÍK BELOPOTOCKÉHO MIKULÁŠ 2023, 2. ČÍSLO
VYDÁVA A TLAČÍ: LIPTOVSKÉ KULTÚRNE STREDISKO, LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ · ŠÉFREDAKTORKA: ZUZANA GALKOVÁ
REDAKCIA: MATEJ FELDBAUER, SILVIA MATEJČÍKOVÁ, MATEJ MOŠKO · FOTO: JAKUB JANČO, MÁRIA VAŠICOVÁ
GRAFICKÁ ÚPRAVA: JAROSLAV DVORSKÝ · ROK VYDANIA: 2023, NÁKLAD: 100 KUSOV, NEPREDAJNÉ.
NEPREŠLO JAZYKOVOU KOREKTÚROU, POPATREC ŠE NA SVOJE CHIBI.

ODBOBNÝ GARANT A HLAVNÝ PARTNER



HLAVNÝ ORGANIZÁTOR



SPOLUUSPORIADATELIA

MEDIÁLNI PARTNERI

